

2009Z08197

Vragen van het lid Griffith (VVD) aan de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Justitie over de inzet van stroomstootwapens bij de aanhoudings- en ondersteuningseenheden van de politie. (Ingezonden 28 april 2009)

1

Is het waar dat er geen formeel besluit is tot de inzet en het gebruik van het stroomstootwapen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wanneer is dit besluit gepubliceerd in de Staatscourant? 1)

2

Zijn de voorschriften voor het houden van de pilot stroomstootwapens en de daarbij behorende toelichting en voorschriften voor de nazorg gepubliceerd in de Staatscourant? Zo nee, waarom niet?

3

Bent u van mening dat gelet op het legaliteitsbeginsel en het kenbaarheidsbeginsel het voor burgers en dienders van essentieel belang is dat voorafgaand aan het gebruik en de inzet van een wapen als de stroomstootwapens, de voorschriften daarover openbaar dienen zijn?

4

Is het waar dat u beide toestemming moest geven voor een proef tot gebruik van andere wapens en munitie dan genoemd in de regeling Bewapeningsregeling politie? Hoe is de procedure tot inzet van de stroomstootwapen verlopen en wanneer heeft besluitvorming in de ministerraad plaatsgevonden?

5

Kunt u aangeven op welke wijze de proeven voor de inzet van de peperspray en de stunbag in het verleden hebben plaatsgevonden? Zijn daarbij voorafgaand aan de proef voorschriften gepubliceerd in de Staatscourant?

6

Bent u van mening dat, gelet op een zorgvuldige voorbereiding en transparantie, voorafgaand aan de proef helder moet zijn wat de voorschriften bij inzet en gebruik zijn?

7

Heeft u overwogen om het stroomstootwapen gelet op de veiligheidsrisico's door TNO te laten onderzoeken alvorens tot inzet en gebruik over te gaan. Zo nee, waarom niet?

8

Onder welke concrete omstandigheden zal de proef tot gebruik en inzet van het stroomstootwapen worden uitgevoerd? Kunt u de Kamer de voorschriften doen toekomen?

9

Kunt u aangeven aan welke voorwaarden moet worden voldaan alvorens besloten wordt om de arrestatieteams blijvend van stroomstootwapens te voorzien?

10

Is het u bekend dat voor invoering van het stroomstootwapen en andere alternatieve wapens met bijbehorende munitie voor aanhoudings- en ondersteuningseenheden van de politie een wijziging nodig is van de ambtsinstructie voor de politie en van de bewapeningsregeling?

11

Is het u bekend dat het voorstel voor wijziging van de ambtsinstructie voor advies moet worden voorgelegd aan de Raad van State?

12

Vindt u dat proeven op een eenduidige manier tot stand behoren te komen en dat de voorschriften voor de proeven in een (ministeriele) regeling dienen te worden opgenomen?

13

Vindt u dat de Kamer tijdig geïnformeerd dient te worden over het voornemen tot inzet van de stroomstootwapens?

14

Vindt u dat de Kamer geïnformeerd dient te worden over de uitkomsten van de pilot alvorens tot definitieve invoering van een dergelijk vuurwapen over wordt gegaan?

15

Bent u bereid pas met de pilot stroomstootwapens te beginnen, nadat de voorschriften gepubliceerd zijn in de Staatscourant?

1) Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2008-2009, nr. 2451

Antwoord op vraag 1 en 2:

De inzet en het gebruik van het stroomstootwapen heeft een formele grondslag: de Tijdelijke regeling stroomstootwapens, gepubliceerd in de Staatscourant van 14 april 2009 (nr. 70). In deze regeling zijn de voorschriften opgenomen voor het houden van de proef met het stroomstootwapen. De voorschriften voor de nazorg zijn opgenomen in de voor deze pilot opgestelde Richtlijn toepassing stroomstootwapen, die ik u hierbij doe toekomen.

Antwoord op vraag 3 en 6:

De Politiewet 1993 biedt het algemene wettelijke kader voor het toepassen van geweld door de politie. In artikel 8 van die wet zijn de beginselen van subsidiariteit (gebruik van geweld is slechts toegestaan wanneer het daarmee beoogde doel dit rechtvaardigt en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt) en van proportionaliteit (het gebruik van geweld dient in verhouding tot het beoogde doel redelijk en gematigd te zijn) verwoord. Naast deze regels gelden uiteraard nog de procedurele waarborgen die zijn neergelegd in de Politiewet 1993 en de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren. De Politiewet 1993 bepaalt bijvoorbeeld dat aan het gebruik van geweld zo mogelijk een waarschuwing vooraf moet gaan. In de Ambtsinstructie is onder meer geregeld dat het gebruik van een gewelddoel uitsluitend is toegestaan aan degene aan wie dat gewelddoel rechtens is toegekend, voor zover hij optreedt ter uitvoering van de taak met het oog waarop het gewelddoel hem is toegekend en die in het gebruik van dat middel is geoefend. Ook is daarin de meldingsplicht geregeld na het aanwenden van geweld. Deze regels gelden voor alle vormen van gebruik van geweld, en derhalve ook voor de inzet van het stroomstootwapen. Naast deze algemene regels zijn in de Tijdelijke regeling

stroomstootwapens specifieke voorschriften, gericht op het gebruik van het stroomstootwapen, opgenomen.

Antwoord op vraag 4:

Naar aanleiding van een door de aanhoudings- en ondersteuningseenheden opgestelde “knelpuntenanalyse bewapening arrestatieteams” is er, op mijn verzoek, door de onder de Raad van Hoofdcommissarissen ressorterende “Adviescommissie Bewapening en Uitrusting”, onderzoek gedaan naar de wenselijkheid en mogelijkheid van zogenoemde “less lethal bewapening” ten behoeve van de aanhoudings- en ondersteuningseenheden. Naar aanleiding van het advies van deze commissie heeft de Raad van Hoofdcommissarissen toestemming gevraagd om een proef te starten bij de aanhoudings- en ondersteuningseenheden met een stroomstootwapen. Op grond van artikel 49 van de Politiewet 1993 ligt de bevoegdheid tot het geven van regels over de bewapening van de politie bij de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in overeenstemming met de Minister van Justitie. Besluitvorming door de ministerraad was derhalve niet vereist.

Antwoord op vraag 5:

De proef met de pepperspray heeft plaatsgevonden conform de Voorschriften pilot pepperspray, gepubliceerd in de Staatscourant van 30 juni 2000, nr. 124. Voor de proef met de stunbag heeft de korpsbeheerder van de politieregio Rotterdam-Rijnmond bij brief van 21 augustus 2001¹ toestemming gekregen om voor de periode van een jaar een proef uit te voeren met de stunbag.

Antwoord op vraag 7:

Voor de totstandkoming van mijn beslissing om een proef te houden met een stroomstootwapen bij de aanhoudings- en ondersteuningseenheden is er uitgebreid onderzoek gedaan naar de veiligheidsrisico's van het stroomstootwapen dat voor de proef gebruikt zal worden. Hierbij is gebruik gemaakt van de grote hoeveelheid beschikbare onderzoeks- en evaluatierapporten van verschillende wetenschappelijke onderzoeksinstituten waaronder de uitvoerige rapporten van de “Home Office Scientific Development Branch”² en van het “National Institute of Justice”³

Omdat de informatie uit deze onderzoeks- en evaluatie rapporten mij voldoende informatie heeft opgeleverd om te concluderen dat het verantwoord is om een proef met een stroomstootwapen te gaan uitvoeren heb ik geen aanvullend onderzoek laten verrichten.

Antwoord op vraag 8:

In de Tijdelijke regeling stroomstootwapens is uitdrukkelijk aangegeven dat voor de duur van de pilot alleen de ambtenaren die behoren tot een aanhoudings- en ondersteuningseenheid bewapend zijn met een stroomstootwapen. In het Besluit beheer regionale politiekorpsen (artikel 8) is geregeld dat deze eenheden uitsluitend worden ingezet indien redelijkerwijs mag worden aangenomen dat levensbedreigende omstandigheden tegen de politie of anderen dreigen. Het gebruik van het stroomstootwapen tijdens de proef vindt dan ook alleen onder die omstandigheden door een select aantal politieambtenaren plaats. Deze ambtenaren zijn reeds getraind om onder voornoemde bijzondere omstandigheden op te treden. Zij hebben bovendien een specifiek op het gebruik van het stroomstootwapen gerichte opleiding gehad waarin uitvoerig is behandeld in welke gevallen het toegestaan en zinvol is om het wapen in

¹ Brief van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan de korpsbeheerder Politieregio Rotterdam-Rijnmond van 21 augustus 2001, kenmerk EA2001/81980, in: BZK/DGV/POL

² <http://scienceandresearch.homeoffice.gov.uk/hosdb/police-equipment-technology/police-weap-publications>

³ <http://www.ojp.usdoj.gov/nij/topics/technology/less-lethal/conducted-energy-devices.htm>

te zetten, maar ook in welke gevallen het juist niet moet worden gebruikt. Op grond van de Tijdelijke regeling stroomstootwapens moeten de ambtenaren deze opleiding hebben doorlopen en de bijbehorende toets met voldoende resultaat hebben afgelegd alvorens zij gebruik mogen maken van het wapen. De korpsbeheerder ziet hierop toe. Voor het kader waarbinnen het gebruik van het stroomstootwapen is toegestaan, verwijs ik naar het antwoord op vraag 3 en 6. De criteria voor de toepassing van het stroomstootwapen, voor de verplichte rapportage en voor de nazorg zijn opgenomen in de voor deze pilot opgestelde Richtlijn toepassing stroomstootwapen.

Antwoord op vraag 9:

Een belangrijk criterium bij de evaluatie van de proef is of het gebruik van het stroomstootwapen tot gevolg heeft dat er minder gebruik wordt gemaakt van zwaardere geweldsmiddelen. Hierbij is van belang dat de leden van de aanhoudings- en ondersteuningseenheden hebben aangegeven dat de hun ter beschikking staande geweldsmiddelen, name in complexe aanhoudingssituaties, hen in het kader van proportionaliteitsafwegingen te weinig gedifferentieerde keuzemogelijkheden biedt. Uit een oogpunt van proportioneel geweldsgebruik kan het stroomstootwapen dan ook een belangrijke aanvulling zijn voor de bewapening van de aanhoudings- en ondersteuningseenheden. Een ander belangrijk criterium bij de evaluatie is of het gebruik van het stroomstootwapen ervoor zorgt dat de leden van de aanhoudings- en ondersteuningseenheden minder risico's hoeven te nemen, waardoor de kans op letsel aan de zijde van de politie wordt verminderd.

Antwoord op vraag 10:

Indien, aan de hand van de uitkomsten van de proef met het stroomstootwapen, wordt besloten tot invoering van het stroomstootwapen bij de aanhoudings- en ondersteuningseenheden van de politie, zal de Bewapeningsregeling politie hierop worden aangepast en zal worden bezien of het noodzakelijk is om – in aanvulling op de algemene beginselen van artikel 8 van de Politiewet 1993– aanvullende regels in de Ambtsinstructie op te nemen over het gebruik van dat wapen.

Antwoord op vraag 11:

Ja. Een wijziging van de Ambtsinstructie is op dit moment echter nog niet aan de orde.

Antwoord op vraag 12:

Ja. De Politiewet 1993 voorziet er in dat bij ministeriële regeling regels worden gesteld over de bewapening van de politie (artikel 49). Daaronder vallen ook regels omtrent beproeving van een nieuw wapen.

Antwoord op vraag 13 en 15

De pilot is op 1 mei 2009 van start gegaan, de hiervoor noodzakelijke Tijdelijke regeling stroomstootwapens is gepubliceerd in de Staatscourant van 14 april 2009 (nr. 70) en is in werking getreden op 16 april 2009.

Antwoord op vraag 14:

Het stroomstootwapen dat gebruikt wordt voor de beproeving is geen vuurwapen (zijnde een voorwerp bestemd of geschikt om projectielen of stoffen door een loop af te schieten, waarvan de werking berust op het teweegbrengen van een scheikundige ontploffing of een andere scheikundige reactie; artikel 1, onder 3 van de Wet wapens en munitie), maar een voorwerp waarmee door een elektrische stroomstoot personen weerloos kunnen worden gemaakt of pijn kan worden toegebracht, met uitzondering van medische hulpmiddelen (artikel 2, eerste lid, categorie II, sub 5 van de Wet wapens en munitie). De pilot strekt er toe om inzicht te krijgen of definitieve invoering van het stroomstootwapen bij de aanhoudings- en ondersteuningseenheden wenselijk is. Zodra de evaluatie van de proef gereed is, zal ik u over de uitkomsten hiervan informeren alvorens ik een besluit zal nemen over het wel of niet invoeren van het stroomstootwapen in de standaardbewapening van de aanhoudings- en ondersteuningseenheden.